

NACRT

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOG USTAVNOGA ZAKONA ZA PROVEDBU USTAVA REPUBLIKE
HRVATSKE, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM USTAVNOGA ZAKONA**

Zagreb, rujan 2010.

PRIJEDLOG USTAVNOG ZAKONA ZA PROVEDBU USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM USTAVNOGA ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE USTAVNOGA ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Ustavno­ga zakona nalazi se u odredbi članka 30. Promjene Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 76/2010).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI USTAVNIM ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM USTAVNOGA ZAKONA PROISTEĆI

Hrvatski sabor je na sjednici održanoj 16. lipnja 2010. godine donio Odluku o proglašenju Promjene Ustava Republike Hrvatske. Promjeni Ustava Republike Hrvatske pristupilo se u završnoj fazi priprema za članstvo u Europskoj uniji, a složeni proces usklađivanja zakonodavstva i jačanja administrativnih kapaciteta kroz Ustavne promjene usmjeren je na reformu temeljnih funkcija i nadležnosti pojedinih državnih tijela i institucija, te prijenos određenih ustavnih ovlasti na institucije Europske unije. Promjenom Ustava Republike Hrvatske izvršena je potrebna ustavno-pravna prilagodba za pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji i učinkovito funkcioniranje u političkom i pravnom okruženju uoči i nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Promjene Ustava mogu se sistematizirati u dvije skupine:

1) Prva skupina promjena odnosi se na uređenje pitanja koja proizlaze iz pojedinih poglavlja pregovora s Europskom unijom i na modalitete pristupanja i funkcioniranja Republike Hrvatske u Europskoj uniji a to su: neovisnost Hrvatske narodne banke i Državnog ureda za reviziju, aktivno i pasivno biračko pravo državljana EU koji borave u Republici Hrvatskoj, jačanje neovisnosti, nepristranosti i profesionalnosti sudbene vlasti, učinkovita provedba Okvirne odluke Vijeća EU o Europskom uhidbenom nalogu zatim ustavna osnova za pristupanje EU, referendum o članstvu Republike Hrvatske u EU, prijenos ustavnih ovlasti, sudjelovanje u institucijama EU, izravni učinak i primjena prava EU, odnos između zakonodavne, izvršne i sudbene vlasti nakon stjecanja punopravnog članstva u EU te položaj građana EU u Republici Hrvatskoj i osiguranje njihovih prava.

2) Druga skupina promjena rezultat je inicijativa udruga civilnog društva i određenih institucija, ili su one predložene zbog usklađivanja s parlamentarnom praksom drugih zemalja a odnose se na: dopunu Izvorišnih osnova navođenjem svih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, redefiniciranje uloge i postupanja oružanih snaga Republike Hrvatske, uvođenje instituta nezastarijevanja kaznenih djela ratnog profiterstva i onih iz procesa pretvorbe i privatizacije, obrazovanje, uvođenje prava na pristup informacijama, redefiniciranje institucije pučkog pravobranitelja, donošenje državnog proračuna, izbor sudaca Ustavno­ga suda, ostvarivanje biračkog prava hrvatskih državljana bez prebivališta u Republici Hrvatskoj te njihove zastupljenosti u Hrvatskom saboru i drugo.

Primjena ustavnih odredbi sadržanih u Promjeni Ustava Republike Hrvatske zahtjeva donošenje novih cjelovitih zakona ili usklađivanje postojećih, pa je člankom 30. Promjene Ustava Republike Hrvatske propisano da će Hrvatski sabor u roku od 6 mjeseci od

dana proglašenja Promjene Ustava, donijeti Ustavni zakon za provedbu Ustava Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ustavni zakon).

Vlada Republike Hrvatske je, i prije upućivanja ovoga Ustavnoga zakona, uputila Hrvatskom saboru u postupak donošenja zakonske prijedloge za koje obveza proizlazi iz pojedinih poglavlja pregovora s Europskom unijom.

Hrvatski sabor je raspravio i donio zakone vezane uz Poglavlje 23. Pravosuđe i temeljna prava u okviru kojeg je Republika Hrvatska preuzela obvezu uređivanja pitanja aktivnog i pasivnog biračkog prava građana Europske unije koji borave u Republici Hrvatskoj na izborima za Europski parlament i lokalnim izborima. Zakoni kojima se uređuje navedena materija, a to su Zakon o izborima zastupnika iz Republike Hrvatske u Europski parlament i Zakon o pravu državljana drugih država članica Europske unije u izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, izglasani su u Hrvatskom saboru i objavljeni u „Narodnim novinama“ broj 92/2010.

Predmet usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije su i pitanja uzajamnog priznanja sudskih odluka, neposredne komunikacije pravosudnih tijela, postupka priznanja i izvršenja instrumenata pravosudne suradnje, uključujući i Europski uhidbeni nalog i odgovarajući postupak predaje, pa je Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, raspravio i donio Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije koji je objavljen u „Narodnim novinama „ broj 91/2010.

U Hrvatskom saboru je, radi usklađivanja sa Ustavom, raspravljen, izglasan i objavljen u „Narodnim novinama“ broj 92/2010 i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudjelovanju pripadnika oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu.

Vlada Republike Hrvatske je utvrdila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrani, kao i Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama, koji je upućen u Hrvatski sabor.

Nepriistranost i profesionalnost sudbene vlasti i njenih nositelja predmet je uređenja Konačnog prijedloga zakona o Državnom sudbenom vijeću i Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima, a državno odvjetništvo kao samostalno i neovisno pravosudno tijelo predmet je uređenja Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu koje je Vlada Republike Hrvatske također uputila u Hrvatski sabor radi donošenja.

Predloženim Ustavnim zakonom potrebno je propisati neposrednu primjenu pojedinih odredbi Ustava za čiju se primjenu prema Ustavu ne mora donijeti Ustavni zakon ili zakon.

Predmet uređenja je i utvrđivanje rokova za donošenje pojedinih novih zakona, za usklađivanje postojećih zakona, utvrđivanje posebnog roka za usklađivanje zakona kojim se uređuje izbor zastupnika u Hrvatski sabor i posebnog roka za usklađivanje Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

Nadalje, propisuje se da donošenje pojedinih zakona, prije stupanja na snagu ovoga Ustavnog zakona, ne isključuje obvezu Hrvatskog sabora da zakone uskladi s odgovarajućim odredbama Ustava kako bi se osigurala usklađenost pravnog sustava u cjelini.

Pored uvodno navedenih zakona koje je Vlada Republike Hrvatske, i prije donošenja ovoga Ustavnog zakona, uputila u Hrvatski sabor, sa Promjenom Ustava Republike Hrvatske potrebno je uskladiti i Kazneni zakon kao i zakone kojima se uređuju referendum, Državni ured za reviziju, obrazovanje, pučki pravobranitelj, izbor predsjednika Republike Hrvatske i izbor zastupnika u Hrvatski sabor, što je također utvrđeno u predloženom Ustavnom zakonu.

Posebna Glava u Promjeni Ustava Republike Hrvatske po nazivom „VII. A EUROPSKA UNIJA“ uređuje pitanja članstva u Europskoj uniji kao što su: pravna osnova članstva i prijenosa ustavnih ovlasti (članak 141.a), sudjelovanje u institucijama Europske unije (članak 141.b), ostvarivanje prava Europske unije (članak 141.c) i prava građana Europske unije (članak 141.d). Primjena pojedinih odredbi ove Glave Promjene Ustava Republike Hrvatske također zahtjeva donošenje posebnih zakona kao i usklađivanje postojećih zakona, s Ustavom Republike Hrvatske.

I zaključno, propisana je i obveza usklađivanja ostalih zakona i Poslovnika Hrvatskog sabora sa Ustavom.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE USTAVNOGA ZAKONA

Provedba ovog Ustavnog zakona ne iziskuje osiguranje dodatnih sredstava u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG DA SE USTAVNI ZAKON DONESE PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 161. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 71/00., 129/00., 117/01., 6/02. – pročišćeni tekst, 41/02., 91/03., 58/04., 69/07., 39/08. i 86/08.) predlaže se donošenje ovoga Ustavnoga zakona po hitnom postupku, budući da se hrvatsko zakonodavstvo usklađuje s propisima Europske unije.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA USTAVNOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

KONAČNI PRIJEDLOG USTAVNOGA ZAKONA ZA PROVEDBU USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 1.

Ustav Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ustav) stupa na snagu kada ga proglasi Hrvatski sabor, osim ako u pogledu stupanja na snagu, provedbe i prijelaza na primjenu pojedinih odredbi ovim Ustavnim zakonom, sukladno Ustavu nije drugačije određeno.

Članak 2.

Odredbe Ustava, za čiju se primjenu prema Ustavu, ne mora donijeti Ustavni zakon ili zakon, primjenjuju se neposredno od dana proglašenja Ustava.

Članak 3.

Zakoni kojima se omogućuje primjena odredbi Ustava koje se ne mogu neposredno primijeniti, donijet će se u rokovima propisanim ovim Ustavnim zakonom.

Članak 4.

Zakoni koji su doneseni prije stupanja na snagu ovoga Ustavnog zakona ne isključuju obvezu Hrvatskog sabora da zakone uskladi s odgovarajućim odredbama Ustava Republike Hrvatske.

Članak 5.

Zakoni kojima se uređuje izbor zastupnika u Hrvatski sabor donijet će se najkasnije godinu dana prije održavanja redovnih izbora za zastupnike Hrvatskoga sabora.

Članak 6.

Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske uskladit će se s odredbom članka 125. Ustava u roku od godine dana od dana proglašenja ovoga Ustavnog zakona.

Članak 7.

Zakoni kojima se omogućuje primjena odredbi Ustava koje se ne mogu neposredno primijeniti uskladit će se u roku od šest mjeseci od dana proglašenja ovoga Ustavnoga zakona.

Zakonima iz stavka 1. ovoga članka uredit će se pitanja koja se odnose na:

- obranu;
- oružane snage Republike Hrvatske;
- kazneni zakon;
- Državni ured za reviziju;
- sudove;
- Državno sudbeno vijeće;
- državno odvjetništvo;
- izbor predsjednika Republike Hrvatske;
- referendum;
- pravo na pristup informacijama;
- obrazovanje;
- pučkog pravobranitelja.

Članak 8.

Zakon kojim se uređuje nadzor Hrvatskoga sabora nad djelovanjem Vlade Republike Hrvatske u institucijama Europske unije donijet će se do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji sa stupanjem na snagu odgovarajućih odredbi danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Članak 9.

Ostali zakoni i Poslovnik Hrvatskog sabora uskladit će se s Ustavom u roku od šest mjeseci od dana proglašenja ovoga Ustavnog zakona.

Članak 10.

Ovaj Ustavni zakon stupa na snagu danom proglašenja.

O b r a z l o ž e n j e

Uz članak 1.

Ovim člankom propisuje se da Ustav Republike Hrvatske stupa na snagu kada ga proglasi Hrvatski sabor, osim ako u pogledu stupanja na snagu, provedbe i prijelaza na primjenu pojedinih odredbi ovim Ustavnim zakonom, u skladu s Ustavom nije drugačije određeno. Ova odredba prenosi sadržaj završne odredbe članka 31. Promjene Ustava.

Uz članak 2.

Ovaj članak utvrđuje neposrednu primjenu onih odredbi Ustava za čiju se primjenu prema Ustavu ne mora donijeti Ustavni zakon ili zakon. Te odredbe Ustava neposredno se primjenjuju od dana proglašenja Ustava.

Uz članak 3.

Člankom 3. propisana je obveza donošenja zakona kojima se omogućuje primjena odredbi Ustava, u rokovima propisanim ovim Ustavnim zakonom.

Uz članak 4.

U članku 4. načelno je propisano da donošenje pojedinih zakona prije stupanja na snagu ovog Ustavnog zakona ne isključuje obvezu Hrvatskoga sabora da Ustavni zakon ili zakon uskladi s odgovarajućim odredbama Ustava.

Uz članak 5.

Ovim člankom posebno se propisuje rok za usklađivanje izbornog zakonodavstva odnosno zakona kojim se uređuje izbor zastupnika u Hrvatski sabor. Propisani rok određen je na način da se osigura usklađivanje Zakona o izboru zastupnika u Hrvatski sabor najkasnije godinu dana prije održavanja redovnih izbora za zastupnike Hrvatskoga sabora.

Uz članak 6.

Ovim člankom posebno se popisuje rok za usklađivanje Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske s odredbom članka 125. Ustava u roku od godine dana od dana proglašenja ovog Ustavnog zakona.

Uz članak 7.

U stavku 1. propisuje se obveza usklađivanja zakona kojima se omogućuje primjena odredbi Ustava, a koje se ne mogu neposredno primijeniti i to u roku od šest mjeseci od dana proglašenja ovog Ustavnog zakona.

Prema stavku 2., da bi se omogućila primjena odredbi Ustava koje se ne mogu neposredno primijeniti, potrebno je, zakonima u skladu s Ustavom, urediti pitanja koja se odnose na obranu, oružane snage Republike Hrvatske, Kazneni zakon, sudove, Državni ured za reviziju, Državno sudbeno vijeće, državno odvjetništvo, izbor predsjednika Republike Hrvatske, referendum, pravo na pristup informacijama, obrazovanje i pučki pravobranitelj.

Uz članak 8.

Člankom 8. propisuje se da će se do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji donijeti zakon kojim se uređuje nadzor Hrvatskog sabora nad djelovanjem Vlade Republike Hrvatske u institucijama Europske unije kao i stupanje na snagu odgovarajućih odredbi danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Uz članak 9.

U ovom članku propisana je obveza usklađivanja ostalih zakona i Poslovnika Hrvatskoga sabora s Ustavom u roku od šest mjeseci od dana proglašenja ovog Ustavnog zakona.

Uz članak 10.

U ovom članku sadržana je odredba o stupanju na snagu ovog Ustavnog zakona i to danom njegovog proglašenja.